

Nº 2

Göyərçin

2004

ISSN-0207-4710

Qoy soyusun havalər

Qoy soyusun havalər,
Hey yağsın, çisəkləsin.
Adamların üzündə
Təbəssüm çiçəkləsin.
Şaxta baba, dağları
Yenə qarla bəzə sən!
Saqqalından qartopu
Düzəldib at bizə sən.

Dolu, yağış, qar

Şırl-şırl
Yağış yağır.
Küçələrdən
Sel-su axır.
Yağır dolu,
Dəli-dolu.
Ağacların
Sınır qolu.
Səssiz-küysüz
Ələnir qar,
Ağ geyinir
Düzlər, dağlar,
Yağışın yoxdu
Əvəzi,
Yağanda gəlir
Həvəsim.
Bağlasa da
İzi, yolu,
Qar yaxşıdı,
Pisdi dolu...

Rəfiq YUSİFOĞLU

Qar gətirən qara gün

Uçub belədən-belə
Qarıldaşır qarğalar.
Qara günlər gətirib,
Olmasa da qar qara.
Hey ələnib noğul tək
Qalaqlanır qar qara.
Şaxtanın gücü çatmır
Kəmənd vura Qarqara.
Günəş gülsə bircə yol,
Yerdə çətin qar qala.

Əldən çıxan qar payı

Asfaltın üzərində
Qanad çalan qara bax,
Əgər külək olmasa,
Yer olmuşdu ağappaq.
Əsir belədən-belə,
Hay-haray qoparır o.
Torpağın qar payını
Dənizə aparır o.

Qış səsini eşitdi

Qarasına danışdım,
Qış səsini eşitdi, -
Qarını ayaqladım,
O da mənə üşütdü...

Qar yorğan

Göydə qar lopaları
Bir-biriylə ötüşür
Elə bil paraşütlə
Qış göydən yerə düşür.
Bilir ki, şaxta gəlir
Qar macal vermir ona.
Tez zəminin üstündə
Dönür dümağ yorğana.

Qayanın buz saqqalı

Bu qocaman dünyanın
Yaşadı - bu qayalar.
Elə bil ki, dağların
Başadı bu qayalar.
Qışın oğlan çağında
Onlara saldım nəzər.
Nəhəng buz salxımları
Gümüş saqqala bənzər.
Bahar gələndə günəş
Üfüqlərə qalxacaq,
Nurlu qayçısı ilə
Buz saqqalı "qırxacaq"...

Qoşqar

Qoşqara bax, Qoşqara,
Gözlər ala, qaş qara.
Göylərə baxıb deyir,
O qışqıra-qışqıra:
- Gündər qar payımızı,
Həsəratik bu qış qara!

Qarlı gündə

Sanarsan ki, toy-bayramdı
Qar yağanda bizim elə,
Tez çıxarıb əlcəyini
Qar götürdü qızım ələ.
Top düzəldib atdı mənə,
Hey oynadı gülə-gülə.
Bir az keçdi, gözlərindən
Yaş süzüldü gilə-gilə.
Söylədi ki, barmaqlarım
Açıq qalıbdır, yığışmır,
Ay ata, əllərim şişib,
Əlcəklərimə sığışmır.

Sumqayıtda qış

Şəhərə qar yağdı bu gün,
Hara baxsan, ağdı bu gün.
İstəyirəm küçəmizdə
Yığıla qar qalaq-qalaq,
Eh, nə deyim bu küləyə,
Qoyur ki, yerdə qar qala?

Rəssam MƏTANƏT

Beş quzu

POLYAK NAĞILI

Üç qadın, üç meşənin arxasındakı gözəl bir sarayda qüdrətli bir cəngavər yaşayırdı. Onun var-dövləti başından aşırı. Hər şeyi var idi. Həkimyyəti, şöhrəti, var-dövləti, gözəl arvadı. Bircə övladı olmurdu.

Bir gün cəngavər arvadı ilə vidalaşmış, uzaq bir diyara döyüşə getdi. Onun döyüşçüləri qəhrəmanlıqla vuruşub qalib gəldilər. Ancaq qayıdanda susuzluqdan pis günə düşmüşdülər. Kim su dalınca göndərildisə, əliboş qayıtdı. Axırda cəngavər özü su axtarmağa getdi və ağzınacan su ilə dolu bir quyuya rast gəldi. İstədi ki, quyunun ağzındakı qızıl parçı su ilə doldurub başına çəksin. Ancaq nə qədər çalışdısa, su qabını tuta bilmədi.

Nəhayət, o özü əyilib su içmək qərarına gəldi. Doyunca içdi, içdi, başını qaldırmaq istəyəndə gördü ki, kimsə onun saçlarından tutub aşağı çəkir. Əcaib, qurbağayabənzər bir insan quruldaya-quruldaya cəngavərə dedi:

- Mən sənə yolunu çoxdan gözləyirdim. Əgər evində heç zaman üzünü görmədiyin bir şeyi mənə verməyə vəd versən, sənə də, qoşununa da istənilən qədər su verərəm.

Cəngavər razılaşdı. Eybəcər varlıq dedi:

- Bunun üçün gərək üstündə dövlət simvol-ları həkk edilən üzüyünü mənə girov verəsən. Keçisaqqal üzüyü alan kimi yoxa çıxdı. Cəngavər qoşunu səslədi. Hamı gəlib doyunca su içdi. Bir az dincələndən sonra cəngavər başının dəstəsi ilə öz ölkəsinə qayıtdı.

Onu böyük şadlıqla qarşıladılar. Cəngavərin arvadı sevincle qucağındakı körpə qız uşağını ərinə göstərərək dedi:

- Əzizim, sən döyüşdən gələndə qədər Allah bizə bir övlad bəxş elədi.

Cəngavər haldan-hala düşdü, sevinmək əvəzinə hönkür-hönkür ağladı, ancaq bunun səbəbini heç kəsə demədi.

Ailəyə sevinc gətirən uşağa Sevinc adı qoydular. Aylar, illər ötdü. Sevinc böyüyüb gözəl bir qız oldu. Onu sevdiyi bir oğlana ərə vermək istədilər. Lakin toy günü keçisaqqal gəlib qızı qaçırdı, onu öz qaranlıq ölkəsinə aparıb qulluqçu kimi işlətdi.

Bir gün o, qıza iş tapşırılanda dedi ki, bax evin içindəki sobaya əl vurma.

Qız işləyəndə gözüne atasının üzüyü satmışdı. Sobaya əl vurub onu təmizləyəndə onun altındakı beş yumaq beş quzuya çevrildi. Quzular insan kimi dil açıb qıza öz minnətdarlıqlarını bildirdilər. Dedilər ki, tez elə keçisaqqal xəbər tutmamış qaçıb gedək.

Onlar yola düşdülər. Dənizin içi ilə gəndə günəşi görüb sevindilər. Lakin gün bathabatda, keçisaqqal onlara çatda idi.

Qız günəşə yalvardı ki, batma, bizi xilas elə. Günəş öz saçqlarını uzadıb onları göyə qaldırdı. Onlar xeyli yol getdilər. Ancaq günəş dünyanın o biri üzünə getməli, yerini aya təhvil verməli idi.

Qız indi də aya yalvardı:

- Sevimli ayım, göylərin yaraşığı, bizi keçisaqqalın əlindən xilas elə!

İndi də ay öz saçqlarını uzadıb onları göyə qaldırdı.

Gecə keçdi. Ayın işığı öləzidi. Gün isə hələ çıxmamışdı. Qız öz quzula-

rı ilə yenidən dənizə düşə, qaranlıqların şahı olan keçisaqqalın əlinə keçə bilərdi.

Elə bu vaxt onlar göydə uçan bir dəstə ördəyə rast gəldilər. Qız onlardan xahiş elədi:

- Sevimli ördəklər, bizi qaranlıqlar şahından xilas edin.

Ördəklər quzuları və qızı götürüb havaya qalxanda keçisaqqal tullanıb onları tutmaq istədi. Ancaq göydən sıldırım qayaların üstünə düşüb parça-parça oldu.

Ördəklər quzuları və qızı gətirib öz ölkələrinə çıxardılar.

Cəngavər qızını görüb çox sevindi. Hamı şadlıq elədi. Qız atasının üzüyünü özünə qaytarıb başına gələnləri danışdı.

Ata da öz növbəsində sirrini açdı. Dedi ki, mütləq qoşun çəkib o keçisaqqalla haqq-hesab çürüdəcəyəm.

Qız dedi ki: "Ata, buna ehtiyac yoxdur. Qaranlıqlar şahı bizim dalımızca gələndə sıldırımdan yıxılıb parça-parça olub".

Toy yenidən başladı. Qızı öz sevdiyi oğlana ərə verdilər.

Rəssam
ORXAN

Tərcümə edib
işləyən,
R. ƏLİYEV

DÜNYA XALQLARININ NAĞILLARI

MEYMONLAR ÖLKƏSİ YAPON NAĞILI

dəfə pulu havayı yerə
xərcləmə.

Saburo pulu götürüb bazara getdi. Gördü ki, uşaqlar bir meymun balasının boğazına ip salıb ora-bura sürüyürlər.

Oğlanın meymuna yazığı gəldi. Cibindəki sonuncu pullarını verib meymunun balasını aldı, onu meşəyə buraxdı.

Axşam düşmüşdü. Saburo evə əliboş qayıtmağa utandı. O, bir ağacın dibində oturub xəyala qaldı.

Elə bu zaman onun meşəyə açıb buraxdığı meymun balası gəlib çıxdı və dil açıb oğlana dedi.

- Saburocan, mənim babam meymunlar ölkəsinin çarıdır. Mən ona sənə elədiyən yaxşılıqdan danışmışam. Gəl birlikdə bizim ölkəmizə gedək.

Meymunlar ölkəsində Saburonu çox yaxşı qarşıladılar. Meymunlar çarı nəvəsini xilas etdiyinə görə oğlana öz dərin minnətdarlığını bildirdi və ona içində bir qızıl pul olan kisə bağışladı. Dedi ki, bu qızıl manatı göyə atıb tutandan sonra nə istəsən arzuna çatacaqsan.

Rəssam
ORXAN

Qədim, lap qədim zamanlarda dağ kəndlərinin birində üç oğlu ilə kasıb bir qoca yaşayırdı. Onlar o qədər kasıb idilər ki, hətta bayramlarda belə çay, şərab içmirdilər.

İki böyük qardaş şəhərə qazanc dalınca getdilər. 10 yaşlı Saburo isə qoca atasıyla evdə qaldı.

Qardaşlar atalarına şəhərdən üç yüz manat pul göndərdilər. Qoca oğluna dedi:

- Qulaq as, Saburo, əgər alveri öyrənsəydin, işlərimiz yaxşı olardı. Gəl sənə yüz manat verim, apar ağlın kəsən bir şey alıb sat, bəlkə qazanc götürəsən.

Saburo pulu götürüb bazara gedəndə qarşısına pişik aparən bir qadın çıxdı. Oğlan ondan pişiyi hara apardığını soruşdu.

- Oğul, aparıram onu çayda batıram. Qonşuların cücələrini yeyib, qoy indi də özü üçün balıq tutub dolansın.

Oğlanın pişiyə yazığı gəldi. Əlindəki pulu qarıya verib pişiyi aldı və evlərinə gətirdi. Atası ona heç nə demədi. Şəhəri gün yenə ona yüz manat verib bazara yolladı.

Oğlan bu dəfə də evə bir it alıb gətirdi. Qoca ona sonuncu yüz manatı verib dedi:

- Oğul, bundan başqa pulumuz yoxdur. Heç olmasa bu

DÜNYA XALQLARININ NAĞILLARI

Saburo meymunlar çarının hədiyyəsini götürüb evə qayıtdı. Gördü ki, atası çox narahatdır, özündə, sözündə deyil.

O, başına gələnləri atasına danışdı qızıl pulu göyə atdı və xahiş etdi ki, onlar üçün gözəl bir saray tikilsin. Söz onun ağzından çıxan kimi gözəl bir saray hazır oldu. Saburo ilə atası şad-xürrəm yaşamağa başladılar. Onlar kasıb qonşuların hamısına əl tutdular, onlara kömək etdilər.

Bir gün Saburo evdə olmayanda qonşulardan biri qocanın yanına gəlib xahiş etdi ki, ikicə günlüyə sehrli pulu ona versin.

Qonşu pulu oğurladı, onun əvəzinə başqa bir qızıl pul qayıtdı. Saburo çox kefsiz idi. Bunu gören itlə pişik ona kömək etmək istədilər. Onlar bir birinə qoşulub qonşunun evinə getdilər. İt bayırda daynadı, pişik isə hasardan tullanıb həyətdə düşdü və bir siçan tutdu. Siçanın atası gəlib pişiyə yalvardı, dedi ki, bəs qızımın bu gün toyudu, nişanlısı onu gözləyir. Xahiş edirəm onu burax.

Pişik dedi ki, əgər evə girib balaca kisənin içindəki qızıl pulu gətirsən, qızını buraxaram.

Siçanlar bir anda axtarışa başladılar və kisəni tapıb gətirdilər. Pişik siçanı buraxıb kisəni aldı və hasardan tullanıb itin yanına gəldi. İt dedi ki, kisəni ver mən aparım, pişik isə vermək istəmədi. İt zorla ondan kisəni alıb qaçdı. Çaydan üzüb keçmək istəyəndə kisə ağzından suya düşdü.

Pişik dilxor oldu. O, çaydan bir balıq tutub evə apardı və başına gələnləri sahibinə danışdı. Saburo balığı doğrayıb bişirmək istəyəndə onun qarnından sehrli kisə çıxdı.

Oğlanın qardaşları da gəlib çıxdılar. Onlar boluq və firavanlıq içində yaşamağa başladılar.

Saburo pişiyə icazə verdi ki, evin içində yaşasın. Ancaq itə acığı tutduğu üçün ona həyətdə yaşamağa icazə verdi. O vaxtdan pişik evdə, it isə həyətdə yaşayıb sahibinin evinə keşik çəkir.

Tərcümə edib işləyəni,
R. ƏLİYEV

